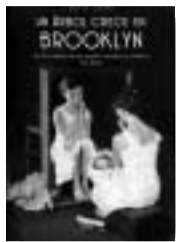

ANAQUEL

Betty Smith
Un árbol crece en Brooklyn
Lumen, Barcelona, 2008

Cuando la autora estadounidense Betty Smith (1896-1972) publicó en 1943 *Un árbol crece en Brooklyn*, obtuvo un éxito extraordinario.

Esta novela es la historia de Francie Nolan, una niña que crece rodeada de libros, y de su estafalaria familia que malvive en un barrio de Brooklyn, en los años 20 del siglo pasado.

José Cardoso Pires
El Delfi
Edicions del Salobre, Pollença, 2008

Considerada una de los mejores novel·les portuguesas del s. XX, a *El Delfi* (1968), José Cardoso Pires observa la realidad contemporánea de Portugal con

si fora una trama policíaca, amb una atmosfera carregada de misteri i uns personatges sinistres al límit entre la vida i la mort: els Palma Bravo representen un llinatge ancestral lligat a la terra i a l'Estany.

Anne Bogart
La preparación del director
Alba, Barcelona, 2008

Anne Bogart analiza en estos ensayos sobre teatro y arte el reto que supone la dirección teatral, ahondando en siete áreas: el valor de la violencia, la memoria, el erotismo, los estereotipos, la vergüenza y la resistencia a la hora de emprender la tarea artística, siete obstáculos que pueden resultar útiles en el proceso creativo.

Isaak Bábel
Diario de 1920
Backlist, Barcelona, 2008

Isaak Bábel escribió este diario cuando ejerció de corresponsal en la guerra ruso-polaca que tuvo lugar entre 1919 y 1921. Bábel, que convivió con el ejército cosaco, registró la devastación de la guerra y la extrema crueldad que mostraron hacia la población judía de Ucrania y del este de Polonia tanto el ejército polaco como el rojo.

Octavi Egea
Lost Persons Area
Tres i Quatre, València, 2008

Últim premi Octubre de Teatre, l'obra d'Octavi Egea està inspirada en les vides de Marilyn Monroe i Truman Capote. *Lost Persons Area* transcorre en una casa de platja, prop de Los Angeles, entre la tardor de 1960 i l'hivern de 1963 i presenta a Teddy, prestigiós escriptor, i a Maggie, actriu, la degradació física i mental de la qual acabarà tràgicament.

Pamuk reflexiona sobre Turquia i el seu conflicte identitari entre Orient i Occident

Istanbul basculant

Orhan Pamuk
Em dic vermell

Traducció al català de Carles Miró
Bromera, Alzira, 2007

Me llamo rojo

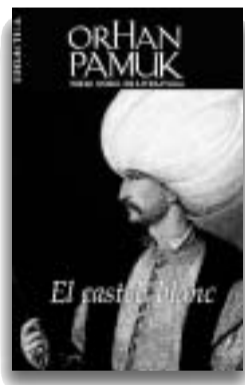
Trad. al castellà de Rafael Carpintero
Alfaguara, Madrid, 2003

El castell blanc

Traducció al català de C. Miró
Bromera, Alzira, 2007

El castillo blanco

Traducció al castellà de R. Carpintero
Mondadori, Barcelona, 2007

REUTERS/BRENDAN MCDERMID

AUTOR TURC. Orhan Pamuk va rebre el premi Nobel de Literatura en 2006.

Maria Rosell
Sembla paradoxal que, actualment, l'escriptor turc amb més projecció internacional, autor de quasi una desena d'històries ambientades en els espais i els habitants del seu país natal, siga considerat un traïdor a la identitat nacional; més encara, perquè el novel·lista ha passat la major part de la vida assentat al mateix barri de la ciutat d'Istanbul, malgrat les pressions sofrides arran del judici el 2004 causat per les seves declaracions sobre els genocidis armeni i kurd, que perpetrà l'exèrcit turc. Les contradiccions s'accentuen si tenim en compte que es tracta d'un narrador manifestament contrari a encarnar la figura d'intel·lectual compromès que necessita la Unió Europea: tot i la repercussió de la seua postura en els tràgics esdeveniments al voltant de Salman Rushdie i del periodista armeni assassinat Hrant Dink, Ohmar Pamuk se sent, sobretot, un escriptor dedicat en exclusiva a l'ancestral ocupació de narrar. Aquest treball desenvolupat minuciosament des de la joventut va ser valorat per l'acadèmia sueca l'any 2006, quan se li atorgà el Premi Nobel de Literatura per una obra de creació que havia obert al món les portes d'un Istanbul particular, territori real i imaginari, transitat quasi obsessivament en la biografia de Pamuk.

Identificat pels més fanàtics dels seus conciutadans com un heretge, l'autor compta també amb un fidel seguit d'admiradors des que va ser reconegut mundialment l'any 1985 amb

Beyaz Kale (El castell Blanc), inici literari d'un intricat camí —protegit de guardaespalles— pels barris i racons d'un Istanbul del qual ha descrit magistralment alguns trets exclusius com ara el *hüzün*: aquell sentiment autòcton de malenconia despresada pels carrerons, les mesquites, la visió marítima de l'estret del Bòsfor o del «Corn d'Or», pels rostres dels veïns, etc. Cap escriptor turc de hui en dia havia aconseguit fer del seu hàbitat un espai de novel·la visitable a través de la literatura com ho ha fet Pamuk, referent ineludible per als viatgers que desembarquen en terres turques amb una estranya obra sota el braç: *Istanbul, ciutat i records*, un híbrid de gèneres entre el llibre de memòries i l'assaig, amb fotografies i il·lustracions antigues, que ha publicat l'editorial Bromera recentment.

Interessada a editar l'obra de Pamuk, entre les darrers títols de la col·lecció L'Eclèctica, Bromera ha llançat *El Castell blanc* i *Em dic vermell (Benim Adım Kırmızı)*, dues novel·les desiguals en propòsits, resultats i magnitud, però que conflueixen en els aspectes que caracteritzen les inquietuds definidores de Pamuk: la cerca identitària personal i col·lectiva dels turcs al llarg dels temps, la imatge conflictiva oriental-occidental que transmet l'espill d'Istanbul, el recurs al motiu literari del doble i de la identitat mòbil (també al *Llibre negre*, que publicarà pròximament la mateixa editorial), el domini de l'ambientació històrica (en una Turquia mítica dels segles XVI i XVII), la presència dels referents culturals, tant literaris com pictòrics, i la delectació en una prosa rica i detallista que honra no només els grans na-

rrador huitcentistes, sinó el mateix Cervantes i al conte de tradició sufí.

El plaer de contar, precisament, connecta els dos títols, ja que en *El Castell blanc* un esclau venecià que ha intercanviat la pròpia identitat i vida amb el seu savi propietari (al qual s'assembla d'una manera inquietant) decideix publicar un llibre sobre les peripècies viscudes amb l'amo, amb qui s'ha fusionat de tal manera que el lector, i ell mateix, no sap ben bé a qui pertany la veu del relat. A més a més, les tècniques oratòries i narratives esdevenen fonamentals per als protagonistes, que es veuen abocats a la invenció constant d'històries que entretenguin el jove sultà amb qui mantenen una ambigua relació de protecció, privilegi i inseguretats: cadascú imagina el futur del poderós adolescent segons els trets psicològics que intueixen en ell.

Justament, la concepció de la personalitat com una construcció humana en moviment rau a la base d'*Em dic vermell*, novel·la ambiciosa en què destaca l'ús polifònic de veus narratives: una vintena de personatges —del món animal, vegetal i inanimat— pren la paraula ordenadament per configurar els capítols d'una bella història al voltant d'un taller de Mestres il·lustradors dels luxosos llibres encomanats pels sultans en temps llegendaris. Al·l'època de Murat III, concretament, se'ls encarrega un llibre extraordinari que siga capaç de deixar bocabadats els infidels burgesos venecians, però les característiques del treball entren en conflicte amb els preceptes religiosos i artístics d'una escola de miniaturistes que veu perillar la tècnica antiga dels predecessors sota la imposició del «realisme» pictòric dels retrats estrangers. El relat pren l'atmosfera d'una novel·la negra, amb l'afegit de les històries d'amors contrariats, i s'impregna del color local i epocal d'Istanbul per tal d'encadenar contes exemplaritzants a mode de perles enfilades en el collar d'una trama aconseguida.

En aquesta obra, i igualment en *El Castell blanc*, s'hi assisteix a la reflexió autorial sobre les diferents postures davant de la realitat i de la seva plasmació artística. No s'hi observa el cant nostàlgic a un passat esplendorós identificat amb el cercle de Mestres miniaturistes o amb els sabers del Mestre turc que compra un esclau italià perquè li ensenyi els coneixements forasters. Tampoc no hi ha en Pamuk l'oblit d'aquest solatge cultural concentrat a Istanbul, mosaic de llengües i de nacionalitats que l'autor va veure «turquitzat» de manera violenta des de la joventut. Les dues novel·les, i la seva obra en general, generen un debat entre els personatges, i entre els lectors, sobre la participació de la individualitat en l'art, a la manera d'Orient o d'Occident; el diàleg, per als protagonistes, sembla conduir a un mateix destí: generar la confluència, l'intercanvi, l'enriquiment d'una «visió» del món amb l'altra. Evidentment, la fastuosa recreació històrica, en principi distant del moment actual que viu Turquia a Europa, té en Pamuk un valor universal que ara, més globalitzats que mai, tracta d'explicar el present.